

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség:
Kossuth-utca 166. szám, Falcione-féle házban.
Kiadóhivatal:
Óblát Karoly könyvnyomdája, Kossuth- (fő-) utca.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. ALFÖLDY ÁRPÁD.

Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 8 kr.

Néptanítókknak: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Egy negyed évre 1 frt.
Megjelenik minden vasárnap és esztendőnkön.

Aggodalmas nyár.

Gróf Apponyi Albert 1896. februárjában az Enyedi Lukácséval lényegében teljesen megegyező határozati javaslatot terjesztett a Ház elé, a melyet a Tiszák segítségével, talán éppen azok biztatására a kormány leszavaztatott.

1896-ban hideg zuhany lett volna a már akkor is túlságosan felnövekedett osztrák hetvenkedésre Magyarország erőyes fellépése s ma akármiképpen, de el volna intézve a kvóta-, vám- és kereskedelmi kérdés. Persze derogált az erős szabadelvű pártnak s az annak díszét, virágát képező kormánynak a politikai előrelátással kiszámított időpontban az akció terére lépni; mert ez azt mutatta volna, hogy az ellenzéknek része van az ország ügyeinek intézésében. A gróf Apponyi javasolta akció annyi politikai bölcsességgel volt provideálva, hogy Magyarország egységes akarata nyilatkozott meg abban. Ennyit persze a szabadelvű párt el nem bír, mert privilégiuma annak, hogy kizárólagos viselője legyen mindennek, a mi ebben az országban történik.

Az örökös taktikázás, a Badeni-kormányal folytatott szembekötösdí megtermette gyümölcsét.

Ma, mikor az Ur születése után 1898-at irunk s ennek az esztendőnek is meghaladtuk a közepét, a tisztelt kormány belekergette az országot abba a helyzetbe, hogy semmi komolyan nem tárgyalható. Fix határideje van mindennek, a provizórium lejár — Bánffy mondja — ezt megújítani nem lehet. Határideje van a kvótának, az osztrák törvény diktálja, hogy ezt urolkodói döntéssel elintézni már nem lehet. Kell költségvetési felhatalmazás s az ország törvénye parancsolja, hogy erre is törvény kell az év végéig.

Mindezekre pedig parlamenti szünet van szeptember 6-áig megpecsételve királyi leirattal. Hol a kiegye-

zés, van az önmálló vánterület törvényszerű parlamenti tárgyalása? Ugy látszik sehol, hanem van e helyett egy esomú exlex állapot erős kormányal, egységes szabadelvű párttal.

Máskor a szünet, a pihenés, a csend ideje ez a politikában is, de most a csend mögött viharok rejtőznek, melyeknek kitörése bizony várható, ha nem is közvetlenül ezekben a napokban. Hiszen már is arra mutat minden, hogy Budapesten úgy, mint Bécsben válságok készülnek, melyeket eligha hárítanak el itt és ott a nélkül, hogy a személyi változások egész sora következék, vagy ami még rosszabb, hogy bekövetkezzenek azok a nem alkotmányos megoldások, melyekkel immár esztendőök óta fenyegetőznek.

Az már is bizonyosnak vehető, hogy az osztrák miniszterelnökek nem sikerül megállapodásokat létesítenie a pártokkal. Vagy helyesebben mondva nem sikerül megállapodásokat létesítenie a nemzetiségekkel. Mert nyilvánvalóan erről volna szó. Ahány nemzetiség van Ausztriában, annyifelé húznak az ottani képviselőház csoportjai és maguk a képviselők, kik egyenesen a néptik terrorizmusza alatt állanak Nem tehetnek semmiféle békés, az állam biztonságára és nyugalma vezető lépést még akkor sem ha egyéni meggyőződésük szerint helyes és hazafias volna ily lépést tenniök, mivel az ily eljárás megsemmisítene az illető politikusok népszerűségét, már pedig az osztrák parlament lármás stréberei éppen csak a népszerűségből élnek és ha azt elvesztik, nem marad semmijük.

Sorról sorra kosarat adtak és adnak Thun grófnak a pártok, a nemzetiségek, melyekkel alkuba állott és most már csak egy utja van a lelkiismeretlen Lajthántuli kormányzatnak, az, hogy megalkudjék az alkotmányra és oszlányokra tépje

azt. Nem is habozott volna ebben Thun gróf idáig sem, ha ezt nem érezné, hogy a magyarországgal való viszonyok rendezéséhez szüksége van az alkotmányunk legakább a színdre. Szükség van erre még a Bánffy kormányzatával szemben is, melynek számot kell vetnie az itteni közvéleménnyel és közakarattal és amely talán még a saját nagy többségénél is nehézségekbe ütközik, ha nem alkotmányos Ausztria kormányának ajánlataival merészkedik a magyar parlament elé lépni.

Már most, a nyárnak rendszerint a csendes napjaiban foglalkoztatja ez az aggodalom a magyar kormányt és ez az oka, hogy minisztereink nem, mint közönségesen, tengeri és egyéb fürdőkhöz töltik a júliust, hanem jobbra a fővárosban.

Hirek.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Joanovics Ivan és Eirich Laszlo számvizsgáló-jelölteteket ideiglenes minőségű segéydíjas, illetve díjtalan pénzügyi számvizsgálókká a zombori pénzügyigazgatóság mellé kendet számvéveséghez nevezte ki.

* **Előléptetés.** Az igazságügyminiszter Farago Janos kulai bírósági telekkönyvezetőt a IX. fizetési osztály 3. ik fokozatába léptette elő.

* **A tanulók felvétele a zombori felső kereskedelmi iskolában.** A tanulók beírása szabályszerűen csak szeptember hó 1., 2. és 3-án történik; tekintettel azonban arra, hogy az alsó és középső osztályba csak 40—40. a felsőbe pedig csak 30 tanuló vehető fel, az igazgatóság a beíratási, könyvtári és értesítői díjaknak, összesen 3 frt 50 krnak lefizetése mellett a tanulók felvételét már az iskolai nagy szünetben is biztosíthatja. — A felső kereskedelmi iskola három osztályból áll; az alsó (I.) osztályban oly tanulók vétetnek föl, a kik a gimnázium, real vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel végezték el. — A felső (III.) osztály tanulói a tanév végén a vallás-és közoktatási és a kereskedelmi miniszterek biztosainak jelenlétében érettségi vizsgálatot vesznek. — A helybeli tanulók évi tandíja 20 frt, a vidékieké 30 frt, a mely előleges felvételben is lefizethető; ezen kívül fizetendő: beíratási díj fejében 2 frt a német-francia nyelvi társalgási órákért, a tornázás és vívás tanításért félvenként összesen 3 frt, az ifjusági könyvtárra 1 frt, és az értesítőre 50 kr. Szegény sorsú, jeles tanulók teljes tandíjmentességben részesülnek és tan-

könyvekkel is ingyen látattak a k. el. — Minden egyébre nézve az igazgatóság irásbeli, vagy szóbeli megkeresésre készséggel ad felvilágosítást és szívesen ajánl vidéki szülőknek tisztességes családot, a melyek tanulókat havi 16—30 frtért teljes ellátásra elfogadnak. — Zombor, 1898. évi július hó. — Az igazgatóság.

* **Arlejtés.** Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. évi 160. közgy. sz. a. hozott határozatával több utcában aszfalt járdaburkolat készítését határozván el, ezen összesen mintegy 33.000 m² járdaburkolatnak vállalt utján leendő biztosítására folyó évi augusztus hó 16-án d. e. 10 órákor a városzhaz kisebb tanácstermében zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik. Felhivatnak emelől fogva vállalkozni szándékozók, miszerint ezen munkára egységáron alapján teendő ajánlataikat a városi tanácshoz a fenti határidőig annál is inkább nyújtsák be, mert elkésve érkezett vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Banatpénzül 5000 frt teendő le a városi házipénztárban készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban s az erről szóló elismervény az ajánlatához csatolandó. Az arlejtési és vállalati feltételei a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők.

* **Arlejtés.** Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottságának folyó évi márczius hó 31-én 92. sz. a. hozott határozata folytán Zomborban a honvédaktanya mellett téren egy artézi kut fúrásának biztosítására folyó évi augusztus hó 17-én délelőtt 10 órákor a városzhaz kisebb tanácstermében zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik. Felhivatnak vállalkozni szándékozók miszerint ezen munkára vonatkozó ajánlataikat a fenti határidőig annál is inkább benyújtsák be, mert az elkésve érkezett, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Banatpénzül 250 frt kétszáz ötven frt teendő le a városi házipénztárban vagy ovadékképes értékpapirban s az erről szóló elismervény az ajánlatához csatolandó. Az arlejtési és vállalati feltételei a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők.

* **A kerékpárosok védelme.** A kerékpáros terhodásaiával ennek a szép sportnak az ellenségei is megszaporodtak. A minap például a kanális felé menő úton történt meg, hogy egy tanár ur lökött le egy biciklistát, aki egész gyanutlanul haladt el mellette, olyan erővel, hogy majd a nyaka törött ki a szegénynek. Az ilyen eset elő-

időzje ugyan csakis a bolondok hazában nyerheti el méltó büntetését csak hogy jellemzőnek elég jellemző. Az utcai közvélemény mindig a megvadult korszorú ellen fordul, pedig a legtöbb esetben nem ő ok a bajnak. A nagysókára helyszínre, érkező rendőr nagy szakértelemmel, megállapítja a tényállást, melynek rendesen az a vége, hogy az ügyetlen kerékpáros borsókat fizet testi sértés címén, jölehet többnyire ő maga az erősebben sértült. Természetesen, ha a kerékpáros az utcai gyerkőczök kövel dobálja, ha a részeg kocsisok az árokba szorítják, sőt ostornyéllal csapkodják, akkor azt a rendőr nem látja s nem tesz róla jelentést, pedig ha megrendszabályozzák a kerékpárosokat, és igen helyesen megbüntetik őket, ha vigyazatlanok igen helyes lenne azokat is büntetni, akik minden ok nélkül megtámadják a kerékpárosokat. Megvéendő tehát a közönség de a kerékpáros is oltalomban részesítendő azokkal szemben, akik annak a fontos és nélkülözhetetlen sport gyakorlásában őket meggátolják.

* **A Rudics-féle ösztöndíjak pályázata.** A Rudics-féle ösztöndíjakért a kérvények 1898. évi aug. 31-ig adandók be dr. Vojnics István főispánhoz. Az ösztöndíjak száma 25 és pedig 23 futanulónak, 2 leányoknak, összege pedig évi 400 forint.

* **Szarvas-vadászat apatini Fernbach Bálintnál.** A vadászati szezon beköszönésével egyik érdekes vadászati esemény a másikat éri. Az elmúlt hét első napjaiban apatini Fernbach Bálint szántai birtokán jött össze egy igen előkelő társaság szarvasvadászatra. Ott voltak: Karácson Gyula alispán, apatini Fernbach Antal, Jozsef, Karoly, Bálint és János, Rabl Antal, Lederer Pál, Zakó Milán országgyűlési képviselő. Szent Hubert egyelőn kegyes volt valamennyi vadász iránt. A szarvasoknak nagyon kedves tanyája ez a Fernbach-féle birtok.

* **Elveszet.** A túlzóltói ünnepekkel tolongásai alkalmával szombaton este egy két soros nagy szemű korallokkal díszített és két brillansal ékes arany! braszlet elveszett. Megtalálóját kérjük, hogy ezt vagy a rendőrkapitányi hivatalnak, vagy lapunk szerkesztőjének adja át. Husz forint jutalmat kap a megtaláló.

* **Postautalványok hamisítása.** Furcsa pasziója akad a legújabb időben némelyik úrnak. Elhasznált, friss keletű postautalványokat tesz utalványokra, amelyeket azonban előzőleg megfelelő módon kitöltöttek, azután így elkészített csalétket szépen az utcákon elhanyják, mintha elvesztette volna azokat valaki. Már többen felültek ennek a gyerekes tréfának. A rendőrségnél azonban, mint becsületes megtaláló senkisémet jelentkezett.

* **Elválunk Bajától.** Amint a pécsi lapok írják, Baja ezután nem Zomborral, hanem Kaposvár, Sopron és Péccsel fog egy kerületet képezni. Nekünk zomboriaknak régi óhajuk teljesül tehát nem sokára.

* **Jódfürdő Ujvidéken.** Már abból a szempontból is jó lenne a milleniumi artézi kutak fúrását siettetni, hogy hátha már egyszer mireánk is kegyelmesen tekintene az ég és úgy járának, mint az ujvidékiek. Az egyik ujvidéki újság ugyanis így ír: Kellemesebb meglepetést nem is lehet képzélni, mint azt, mely az ujvidékieket az artézi kut vizével érte. Sok—sok éven keresztül törekedik a város vízvezetékhez szükségeselt bőmmennyiségű viz megszerzésére és midőn megvan, kiderül, hogy egy kincses érte akadt, melynek jóvedelméből képességét egyelőre senki sem mérlegelheti kellőképpen. A lipiki viznek jódtartalma Lengyel Béla budapesti tanár szerint 0,014,161 gm. ezer súlyrészben. A vett értesülések szerint az ujvidéki víz jódtartalma nagyobb. Sokban a lipiki víz igen gazdag, a víz hő foka, azé, mely a Zsigmond Vilmos által 234 méterre furt artézi kútból bőven ömlik, 64°C. A fő azonban a jód, a sókat esetleg ottoni is lehet, a víz hőfokát pedig könnyen lehet fokozni, csak mélyebbre kell menni az artézi kuttal. Üvegekben, ivás céljából, akár rögtön szét lehetne küldeni a vizet Magyarország a horvat Lipikent kívül még két jótékony jód-vizet — Csiz és Csigelka — bir, melyeknek hirneve elismert és melyek közül különösen az első igen gazdag jódban és brónban. A berendezés ivókurának helyben való végzése sem lehet költséges: az akár mindjárt jövő tavasszal lehetne megindítani.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Reviczky Rudolf verpeléti lakost a zombori adóhivatalhoz adótitkárré ideiglenes minőségben nevezte ki.

T A R C Z A.

Jethro Starr.

Irs: Miss Kate Barry.

Dauvers városában már vagy tíz éve nem történt feltűnést keltő bűneset. Egy szép reggel azonban egy öreg háztulajdonost ágyában meggyilkolva találták. Képzeltető tehát az izgalom; a városkában és környékén egyébről sem beszéltek.

Jethro Starr, a kit teljesen korrekt, részrehajlatban és nagy tudományú ügyésznek ismertek, az ítélet kihirdetésének napja előtti délután, mely gondokba merülten áll rideg lakásának egyik utcára nyíló ablakánál. Hogy is ne lett volna megzavarva lelkének egyensúlya, mikor a gyilkosság elkövetésével gyanúsított Thomas Masson vetélytársa volt és minden jel arra mutatott, hogy szerelmét is bírja annak a leánynak, a kiből ő — a közvádó — ideálját találta föl, és a kit a komoly, érett ember szívének egész melegével szeretett.

Az ügyész urat gazdszasszonya zavarta fel álmódózáshól:

— Egy hölgy óhajt beszélni önnel, — mondá — azt hiszem Sessions kisasszony.

— Eszter!?! kiáltott föl az ügyész tompa hangon, hogy a kint várakozó látogató meg ne

hallja. Az istenért! mit keres nálam ma, az ítélethirdetés előtt? Isten nevében, vezesse hát be.

Bájos megjelenésű hölgy lépett a szobába. Jethro Starr eléje ment, kezét nyújtotta neki, mire a nő mélyen elpirult.

Fekete szemét az ügyészre szögezve, édes, a férfunak szívébe lopódzó hangon kérde:

— Közvádó ur, hiszi ön, hogy Dick Nolan tanu igazat vallott ma reggel?

Jethro Starr visszalépett és csodálkozva tekintett a leányra. Ilyen kérdés, ilyen körülmények között kellemetlenül érintette és állásának méltóságát veszélyeztette.

— Láttam, hogy ügyész ur folyton a tanu nézte és úgy látszik a keresztkérdések nagyon érdekelték őnt.

— Eszter, erről a dologról nem beszélhetek, — mondá a közvádó határozott, de nyájas hangon. Kegyed feledni látszik, hogy én mivel tartozom állásomnak, ügyész vagyok és bármily szívesen beszélgetek kegyeddal más körülmények közt. most erről a tárgyról a lársalgást a legjobb akarat mellett sem folytathatom.

— De legalább megnyugtathat. Megmondhatja, mi a véleménye a tanuvallomásról.

Hogy a vádolt ellen billenti-e a mérleget? Hogy Dick Nolan képes lesz-e őt galyarab-ságra juttatni?

Jethro Starr heves kémozdulattal tett, a melyből következtetni lehetett arra, hogy milyen lelki szenvedéseket állt ki. Sessions Eszter a legérthetőbben fedezte fel a maga érzelmeit. Szereti Tom Massont, a vizsgálati foglyot és ez az ember az ő elkeseredett vetélytársa, a kitől csak a halál tudja megszabadítani.

Eszter a férfi szemébe tekintett, de abból nem olvasott ki semmit.

Sejtelve sem volt róla, hogy az ügyész az egész tárgyalás alatt csak őt, egyedül őt nézi sőt afőtől töprenkedik, hogy a leány hozzá jön-e majd feleségül, ha a gyilkossággal vádolt foglyot a törvény halálra ítéli.

— Minden öntől függ — mondá Eszter. Nekem azt mondták, hogy a fogoly sorsát az ön vádbeszéde fogja eldönteni. Ha ön az igazság pártjára áll és azt mondja az esküdt-széknek, hogy Dick Nolan megbízhatlan tanu, akkor Tom Massont fölmentik. Ha pedig azt mondja, hogy . . .

— Az ég szerelmére, Eszter, ne folytassa tovább; szakítá félbe Jethro Starr, a leánynak mindkét kezét megfogva. Gondolja meg, hogy nem egyedül lakom ebben a házban

* **Helynév változtatás.** A kereskedelmi miniszter rendelete folytán a m. kir. államasutak Szabadka és Horgos közötti vonal szakaszán levő »Királyhalom« nevű állomását »Királyhalom«-ra változtatta át.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyi miniszter Kescü Balazs újvidéki törvényszéki aljegyzőt a ráczevei járásbíróvághoz helyezte át.

* **Ezer forint jutalom.** Csinos kis összeg a velten könnyen hozzásegíthet valakit. Egy urat keresnek s a ki nyomra vezet, megkapja az ezer forintot. A fumei rendőrségtől érkezett Zombor törvényhatóságához egy csomó nyomtatott körözvény, mely a következőképen hangzik: »Bauer Géza, magyar születésű, 26 éves, mőzes valasá, magas, nyulánk terméti, sötét szemű, barna haju, sűrű barna bajusszal, szakáll nélkül, magas homlokkal, kissé görbített orral, volt maganhivatalnok t. évi július hó 1-én huszonhat darab ezer forintos bankjegyet sikkasztott és Fiuméből eltűnt. Nevezett beszél magyarul, németül, angolul, keveset horvátul és olaszul. Jársna könnyű, hangja vékony és tiszta. Beszéd közben kezeit zsebeiben szokta tartani. Megjelenése szimpatikus, oltözete utoljára sötét jaquet és puha kalapból állott. A megkérősült cég Schenker és társai annak, a ki a leirt sikkasztó elfogatását eszközöli 1000 forint jutalmat fizet.« Közzétettük mi is a körözést. Az ordog nem alszik; hatha zombori ember márkát ütheti/az ezer forintos jutalom. Sok jómadár került már nálunk hurokra. Igaz, hogy a ki 26 drb ezrest sikkaszt s ott van a tengerparton: az aligha jön Zomborra.

* **Kantorválasztás.** A bodr.-monostorszéki kantori állásra egyhanglag Knezevich István, tompojevcei tanító választott meg.

* **Apatinban** a napokban egy miniszteri kiküldött tanulmányozta a hajó-állomáson és a szt.-iváni vonat állomáson Apatin lakói által elküldött áruk mennyiségét, oly célból, hogy az esetre ha az állam elég jövedelmezőnek látja Prigl.-Szt.-Iván és Apatin között építendő szárnyvonalat előrelátható forgalmát, akkor az — ha Apatin 40.000 frttal hozzájárul a vasut felépítés költséghöz, mi kétségtelen — saját költségén építi ki az egész vonalszakaszt.

* **A kalocsai érsek a szegény földművesekért.** Józsefháza nevű több

ezer holdas érseki birtokot az ideig egy ember bérelte, de a most lejáró szerződést az érsek nem újította meg, hanem a birtokot kis részekben a környék kis gazdáinak adták bérbé. A birtok ily módon való bérbéadásával igen sok oly ember jut bérléthez, aki eddig csak napszámból élt.

* **Szerzetesek kilépése.** A bajai szt.-ferenczrendi zárdából — mint tudósítónk írja — a pápa által behozni szándékolt szigorított rendszabályok miatt kilépések történtek. A klerikusok közül már többen kiléptek a szerzetből. Legújában páter Mayer Tivadar jelentette be kilépését a szerzetből, kápláni minőségben átlép a világiakhoz. De ezenkívül még több páter fog kilépni, melyek alkalmzatásukra biztos kilátásuk lesz.

* **Megőrtült papucses.** Andrasics János szabadkai papucsonon kitört az örutéség. A Maria Valéri kórházba szállították.

* **Bolti-tűz.** Szabadkán Kardos és társa déli gyűmölcs kereskedésében vasárnap tűz ütött ki; a tűzoltók a tüzet azonban hamar eljötték. A tűz oka ismeretlen.

* **Öngyilkosság.** Szabadkán Németh Jánosné szül. Nagy Kiserős Viktor kedden reggel lakásá egy gerendájára felakasztotta magát. Három éves volt.

* **Haragos öngyilkos jelölt.** Kanyó dmi környékbeli polgar életét igen elkeserítette az, hogy leányával rossz viszonyban volt. E hó 13-án ez az elkeseredés oly magasokra hágott, hogy meg lékelt is megzavarta és a reggeli órákban felkötötte magát. Szerencsére észrevették és levágták. Most maga nevet leginkább hátrahagyni szándékozott levelén, amely így szót: »Fájdalmas és elkeseredett életemnek véget vettem, mint a méregnek köszönhetek. Kívánom az Istentől, hogy mérgezőimnek is hasonló halála legyen. Továbbá tisztelem Doroszló községében az egész eljárásságot és a város népét kicsitől fogva nagyig.«

* **Az új gombos-bogojevai plébános.** A kalocsai érsek Kulencsics Pál, szabadkai főgymnásiumi tanárt, a szabadkai újságok szerint, állásától felmentette és megkínálta őt az üresedésben levő gombos-bogojevai plébánosi állással. Gombos-Bogojeván bajosan akad pánszláv hívek.

* **Övönő választás Adán.** Dr. Mikosevics Kanut zentai főszolgabíró elnökléte alatt múlt pénteken tartott ülésén egy-

hangulag Strosz Gizella okleveles övönő lett 7 pályázó közül megválasztva.

* **A német-palánkai »Mezey Károly«** szobor-aiapra befolyt adományok folytatása. Legutóbbi kimutatásunk szerint: 361 frt 21 kr. Ujabbán befolytak a következő adományok: Palánka takarékpénztár 5 frt, Ludwig M. N.-Palánka 2 frt, Dr. Grüner Samu, Zombor 1 frt, Mayer István, Zombor 1 frt, Simonyi J. főhadnagy Zombor 2 frt, Vécsey Károly, Zombor 1 frt, Michels János Zombor 2 frt, Roheim Zsiga, Zombor 2 frt, Hariikovits Károly, Zombor 2 frt, Horvátovits Stipó Zombor 1 frt, Horvátovics Fanny Zombor 1 frt, Horvátovics Iván Zombor 1 frt, Horvátovics Margit Zombor 50 kr, Horvátovics Aladar Zombor 50 kr. Haméder Károly, Zombor 1 frt, Dr. Dalmoky Adolf Újvidék 2 frt, Herzog Viktor, Budapest 1 frt, Eisenhut Fülöp, N.-Palánka 5 frt, N. N. . . . Német-Palánka 1 frt, Schmidt Matyas N Palánka 1 frt, Schön József, N.-Palánka 50 kr. Heim N.-Palánka 10 kr, Kiss Gyula, O.-Verbasz 2 frt. Tiroly Jaous Illok 3 frt, Ott Francziska N.-Palánka 1 frt, Stettner Matyas 1 frt, 20 kr. Nasse Vilmos 1 frt, 50 kr. összesen 404 frt, 51 kr. Az adományozók névsorát legközelebb folytatjuk. — A még künn levő gyűjtőveket és adományokat Csernevny Antal ur czimére Német-Palánkara kéri a nyolczvanas szoborbizottság mielőbb beküldeni.

* **Állattenyésztési** jutalomdíj osztás lesz szeptember hóban N.-Palánkán.

* **Szerencsés véletlen.** F. hó 13-án Szubonya Pal kanaszgyerek legeltetés közben a Topolya-Hegyes közötti 2 és 3 órák között a sinek közé lefeküdt és elaludt, alvás közben a csirkés vonat oly szerencsésen ment rajta keresztül, hogy a fiúnak egy kis zúdodáson kívül egyéb baja nem esett, de azért azt hisszük az sem fog többet a sinek közé feküdni.

* **Templomfosztogató.** Rigyiczai tudósítónk írja, hogy a napokban valami Csehországból odakerült Korbel Ede nevű vandorló a reggeli miséhez bement a templomba és nagy ájtatosság közepette megpillantotta a falon függő perselyt, rögtön elhatározta hogy azt megfogja dezmálni. A mise végetével a padok közé bujt, tehát a harangzó nem vehette észre, hogy a templomban van és rázarta az ajtót. Így hát a tolvaj most háborítlanul végézhette munkáját.

és ha valaki meghallja, könnyen félremagyarázhatja a dolgot. Engedje, hogy kikísérjem a kapuig. Reméljük, hogy minden jóra fordul.

— De hiszen ön nem adott reményt!

— Kegyed nem tudja, mit cselekszik. Én vádlok vagyok és esküt tettem, hogy kötelességemet híven fogom teljesíteni. Az esküdszék a döntő hatalom és ha a tanuvallomást nem találja elég terhelőnek, mindenesetre fel fogja menteni a vádlottat.

A leány egyideig szótlanul állt előtte és a mint az ügyésznek a szemébe nézett, látta, hogy azok lázban égnek. Kezeit kiszabadította és méltóságteljes léptekkel távozott.

Jethro Starrt mintha kieserített volna. Leült, könyökét a támasztotta és arcát kezeibe rejtette. Gazdasszonya a félig nyitva felejtett ajtón lopva bepillantott, fejét jelentőségteljesen rázogatta és azonnal visszavonult, nem akarván gazdáját megzavarni.

— A mitől tartottam, beteljesedett, sutogta a közvádlok. Érzelmét nem tudta elrejteni, és most idején hozzám, hogy segítsek rajta. Mohón leste Nolan szavait a vallatásokról — jól láttam — és most azt kívánja tőlem, hogy a vádat támogató legerősebb tanuvallomást meggyöngítsem. Én mentessem

fől ezt az embert, a ki keltőnk közé furakodott! Göresős nevetés tört elő arcát beárnyozta ujjai közül, és a mint fölpillantott, szemében sajtóságos fény villámolt meg.

Vetélytársának életét kezei közt tartotta. Megfigyelte a hatást, melyet a terhelő tanuvallomás az esküdtekre gyakorolt; csak egy szavába kerül és azt az esküdtek szentírásnak veszik. Másrészt azonban a tizenkét esküdt oly nagy bizalommal van iránta — és ezt is nagyon jól tudta — hogy csak egyetlen szavába kerül és Dick Nolan vallomása teljesen elveszti sulyát.

A gazdasszony elmondta később, hogy Jethro Starr szobájában egész éjjel világosság volt. Az ügyész egész éjjel fel s alá járt, ami különben nem volt szokása. De akkor nem tulajdonított a dolognak valami különösebb jelentőséget.

Az ítélelhirdetés napján a tárgyalási terem egészen olyan képet mutatott, mint az előző tárgyalások alatt. Ugyanaz a hallgatóság. Csak Sessions Eszternek megszokott helye volt üres. A leány; szándékosan nem jött el, mintha meg volna róla győződve, hogy Tom Massont elítélik és mintha nem érezne magában elég erőt arra, hogy az igazságos végtárgyalás utolsó, legizgalmasabb jeleneteit végigszenvedje.

A védőügyvéd Dick Nolan vallomását a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudta megdönteni. Jethro Starr, a ki rendesen halványabb volt és arcán álmatlanság nyomai látszottak, el-el nézegette az ügyvédet, hogy mint erőlködik a védeence érdekében. Azután ő maga állott föl és beszélni kezdett. Eleinte kissé reszketett a hangja, de amint belemelegedett, szava is megerősödött. Csakhamar falotti csönd lett a teltömött teremben, a beszéd rendkívüli hatást keltett, az esküdtek feszülten figyeltek.

— Hiszen ez védezcem, Masson malára beszél — mormogott az ősz védőügyvéd. Még pedig sokkal jobban védekezni, mint én az előbb. Milyen gyönyörűen beszél! Mi történt az ügyészhez? A mióta együtt, működünk, még soha sem mutatott ennyi érzelmet.

A hosszu beszéd elhangzott. Az esküdtszék visszavonult egy órai tanácskozás után az elnök kihirdette az ítéletet. Thomas Massont fölmentették.

A hir mint futótűz terjedt el a városkában és környékén.

Jethro Starr keze reszketett és ajkai vértelenek voltak, a mint kalapját vette és hazament.

Amikor már az összes értékes holmitak összeszedte, egy mellékajton át felment a toronyba és eloujt. Délben, a mikor a harangozóyerekek a toronyba mentek, hogy a déli harangozást elvégezzék, hiába húzták a kotelet, a harang sehogysem akart szólni. Az egyik fiu felmászott a harangok közé, hogy megvizsgálja me a hiba, erre látta, hogy egy ember van a harangok között. A fiu megjött és kiabálni kezdett, társai pedig a harangozóhoz futottak, ez pedig a csend őrséghez, akik a tolvaj »bagolyt« elfogták és a bajai járásbírosaghoz szállították.

* **Pályázat.** A szegedi kir. ítélőtábla elnöke a vezetésére bizott kir. ítélőtábla kerületében üresedésben levő és évi 500 ft segélydíjjal javadalmazott ítő b joggyakor-noki állásra pályázatot hirdetett. Kik ezen állások valamelyikét elnyerni kívánják, életkorukra, nyelvismeretükre, továbbá a jogtanfolyam bevégzésére a jogtudományi államvizsga vagy az első szigorlat letételére — valamint eddigi szigorlati és hadkotelezettség viszonyaikra vonatkozó okiratokkal felszerelt kérvényüket a bírói ügyviteli szabályok 5. §-ának megfelelően 15 nap alatt a szegedi kir. ítélőtábla elnökéhez nyújtsák be. — A mennyiben kellő számban nem jelentkeznek oly pályázók, a ki már eddig a jogtudományi államvizsgát vagy az első szigorlatot letették, kivételesen jogvégeztet pályázók e nélkül is ki fognak neveztetni.

* **Annabál.** Nemes-Militics furdőközönsege ma, vasárnap tartja meg az Annabált, amely a furdőközönsege nagy számanál és sok vendég látogatásánal fogva igen sikerültnek ígérkezik.

* **Tűz.** Apatinban f hó 18-án este fél 10 órakor a »Marsch«-féle szaloida náddal fedett részén keménytűz keletkezett, mely csak a tüzoltók éberségének s onfelaldozasanak köszönhető, hogy a ház le nem égett. 19-én reggel fél 10 órakor Rubin Boldizsar nádfedelű hazában ütött ki tűz, mely a vele közvetlenül összeépített nadas házzal együtt pár percz alatt lángban állott s leégett. Az épületek biztosítva voltak.

* **Rejtélyes eltűnés.** Furst Manó szabadkai lakos fia, ki évekkal ezelőtt még egyik ottani nagykereskedő cégnél, mint segéd működött, egy év előtt Oroshazára ment, ott beleszeretett egy iparos lányába, kit szülei ellenzése dacára nől is vett, előbb választotta hitére, a református hitre térvén

Ismét ott állott, rideg agglégényi szobájának ablakában, és hallgatta a járókelőket, a mint az utcán az esetről beszélnek. A közvélemény azt tartotta, hogy a vádolt egyedül Jethro Starr beszédének köszönheti életét.

Nemsokára Sessions Eszter jött sietve a bíró háza felé.

— Meg kell neki köszönnöm, akárhogy szabadkózik is, mondá. Meg kell neki mondanom, hogy Tom és én életünket köszönjük neki. Ezt ő tette hiszen mindenki azt mondja. Az Ursten áldja meg érte.

A leány bekopogtatott, kinyitotta az ajtót és belépett. Jethro Starr karosszékben ült és merev kinézésű arcának még a kandalló nyugtalan lobogása sem tudott életet kölcsönözni.

— Most csak meghallgat, bíró ur — mondá Eszter. A történetek után el kellett jönnöm. A legnagyobb hálával . . .

A leány megakadt a merev, hideg arc megfélemlítette. Jethro Starr meg volt halva. Boldoggá téve a leányt, a kit szeretett, nem volt elég ereje hozzá, hogy a saját boldogtalanságának terhet tovább hordozza.

át. Alig néhány hónapi boldog házasság után a fiatal férj elbűsúzvan feleségétől. Pestre utazott, mondvan, hogy még az nap este megjön. A napokban felesége, valamint atya Budapestről keltezett levelet kaptak, melyben érzékeny oucsut veszőlük és bocsánatot kér, hogy ongyilkos lesz, mert a végezt ily akartak. A szerencsétlen asszony rögtön Szabadkára ment apósához de ott sem kaphatott fevilágosítot. A budapesti rendőrség az eltűnt tartozói kérdésködéseire nem is adhatott biztos értesítést. A napokban a fővárosi lapokban egy rövid ke hir ad ugylátszik fevilágosítást Füredy Ivánról, mondvan hogy egy jól öltözött fiatal férfi a Dunába ugrott s mielőtt kimenthették volna, eltűnt a hullamokban. Hogy mi vitte a szerencsétlen fiatal embert az öngyilkosságra, hozzátartozói nem is sejtik.

* **A végrehajtók ellensége.** Mihálovits Istvan bajai polgar hatóság elleni erőszak büntette miatt állott a mult héten a szabadkai törvényszék előtt. Az volt a vád, hogy mult évi július havában, a mikor Taub Lajos községi végrehajtó egy elfelejtett tartozást akart rajta behajtani és ebbeli szándékát előtte kifejtette, Mihálovits őc szó nélkül megfogta és kidobta a szobából. Másnap egy másik községi végrehajtó rendőr kíséretében jelent meg a mákacs adósnál, hogy egy másik elfelejtett tartozásra a végrehajtást foganatosítsa. Az elkeseredett adós ez ellen mar székelt emelt, neki ment és jól megrázta. A végtárgyalás alkalmával a vádoltot minden beismert és ezen enyhítő körülmény figyelembe vételével a kir. törvényszék csupán 20 napi fogházra ítélte. A vádolt és a kir. ügyész az ítéletben megnyugadtok, tehát az ítélet jogerős.

* **Tolvaj leány.** Kovács Viktor csávolyi 15 éves leányt megkérte Ikcotics Istvan felesége, hogy menjen a lakására és mire ő haza megy, bontsa fel az ágyakat. A leány el is ment s amikor az egyik ágyat felbontotta, a vankos alatt egy erszényt vett észre, amelyben 85 ft volt. Kovács Viktor nem soká gondolkodott és ingébe elrejtette az erszényt annak tartalmával együtt, azután pedig, mint aki a megbízásnak híven megfelelt, eltávozott és az ajtó kulcsát átadta Ikcotics Istvánénak. Amikor őc hazaaérkezett azonnal kereste a pénzt, de annak mar hült helye volt. Minthogy vilagos volt, hogy más nem vihette el, csakis Kovács Viktor, azonnal jelentést tett a csendőrségnek, amely a leányt elfogta. A pénzből azonban már csak 70 ft volt meg, a többi összegben pedig már kü öntéle bevásárlásokat eszközölt.

* **Nagy buzalopás.** Folyó hó 15-én Zentán Tóth Péter és ifj. Burany Ilést a mezőrendőrök rajtakaptak, a mint azok Fügedi Sándor keresztben lévő buzáját a szántófoldokról kocsira raktak. Kiderült, hogy Tóth Péter szerűjére már csütörtök éjjel is hordták Kalmár buzáját és összesen 28 keszretet vittek el. A megcsipett tolvajok a bíróság előtt fognak felelni gaztetűkért.

Csarnok.

A szőlő zöldojtása köréből.

Nem állok egyedül magam azon nézetemmel, hogy megfelelő viszonyok s okserűen érvényesített munka-kivétel mellett a zöldojtás azon nemesisége eljárások közé tartozik, mely újabb szőlőkultúránkban fontos szerepet játsznai hivatva van.

A zöldojtás mellett szőlő ugyanis annak könnyű, gyors és olcsó kivitele.

A könnyűsége ellen senkinek sem lehet szava, amennyiben azt elcsajátítani nemcsak, hogy nem nehéz, hanem valóságos játszi dolog. Egy párszori látás s néhány próbálgatás után azt lehetne kérdezni, hogy hogyan lehet azt meg nem tanulni. Ami pedig a megeregedés százalékot illeti, ez oly magas, hogy nem egy-

szer történnék szerződésszerű kikötések 98—100 megeregedési százalékra. Ez tehát már magában véve oly előny, melynek hordereje a jövőbe messze kinat.

Mindjárt mellette áll a gyorsaság is; amennyiben a mi egyszerű és könnyű, rendszeren gyors kivitelű is szokott lenni. Ennek illusztrációjául csak azt kívánom előhozni, hogy egy ügyes ojtó egy nap alatt könnyveden 200 darabot beoijthat sőt ezen felül is nem megy ritkaszámba. Igy például a nagymarosiak oly ügyességre vittek ezen zöldojtást, hogy akárhány vállalkozik napi 300 darabot sikerrel készíteni.

Az sem utolsó előny, hogy határozottan olesónak nevezhetjük, sőt az ismert egyéb módok között határozottan legolcsóbb. Hogy a tapasztalatból szóljak, akárhány ojtót találunk, akik minden megeregedt ojtás után nem is kérnek többet két krajczárnál, sőt legujabban már másfél krajczárral is megelégednek. Igaz ugyan, hogy ily nemcsak megtalálják számadásukat, sőt egészen szép keresetről beszélhetnek; de egyszerűnnd a gazda sincs oly nagyobbmérvű befektetésre kényserülve, melyet anyagi ereje meg ne engedne. Azt mondják, a számkocsalnak legkevésbé; tegyünk tehát egy kis számítást!

Egy zöldojtás kötőanyag, gondozás és lebujtással ritkán kerül még csak 5 krba is, míg egy iskolázott gyökeres fásiojtvány megvalogatva s elültetve nem ritkán 16—18 krba is bekerül.

Mindezen körülményeknek tudható be, hogy a zöldojtányok pártolónak száma tekintélyesen nagy hanem azok tábora még most is napról napra szaporodik.

Amilyen szép és hasznos mindezeket tudni, ép ugy mellözhetetlenül szükséges az érem másik oldalát is ismerni, mert hiszen tudjuk azt, hogy ahol fény van, ott az árnyék sem hiányzik s ha a zöld ojtásnak számos előnye van, de vannak bizony oly hátrányai is, melyek az ember kedvét nem kevésbé lohasztják le.

Igy első sorban nagy hibája a zöldojtásnak az, hogy az összeforradás bensejében kisebb nagyobb üszkösödés támad. Külsőleg szépen összefort példányok eme állítása beigazolása czéljából felbontattak s nem akadt példány, amelyben ily üszkösödés található nem lett volna. Már pedig ez veszedelmes jelenség annyiban, amennyiben a tőke tartósságára és élet-tartalmára határozot befolyással van. Nem lehet ugyan tagadni, hogy a franciaia Richter-féle iskolázott fásiojtványoknál is előfordul ily nemű üszkösödés, de amint a vizsgálatok mutaták mégis kisebb mértékben, mint az a zöldojtásnál előfordulni szokott. S így nem alaprólküli azon aggodalom sem, hogy a helyes adaptáció megejtésénél is a zöld ojtás hosszu életet biztosítani nem képes.

Egy másik nagy baja a zöldojtásnak az, hogy csakis száraz időben szokott a megfogamzás sikerülni. A vágások által átmetszett sejtekből kitödulő nedveknek nem szabad külső nedveséggel érintkeznie, különben a siker kockázatva van. Már most vegyünk olyan idő járást, mint például az ideit is, midőn ritka nap, hogy kisebb-nagyobb eső ne kapnánk, egész biztosra vehetjük, hogy ilyenkor a zöld ojtás siker és eredményhez nem vet.

De a legnagyobb hátrány abban áll, hogy a nemes hajtás ritkán és rosszul érik be. Ez pedig sokkal nagyobb baj, mintsem azt az ember az első pillanatra gondolná.

El mondjuk az okát is, hogy miért! ? Ha a zöld ojtás hasznát gyakorlatilag érvényesíteni is akarjuk, ugy azt őszre kelve anyatökéjével együtt lebujtánunk (homlitanunk) kell. Igen ám, csak-hogy teljesen meg nem érett hajtást lebujtani nem lehet, a mennyiben a földben legtöbbbször elrohadna s így a meg-

nen fűsült vessző tölcére jutna. Ha pedig az ily vesszőt, azon reményben, hogy majd tavaszra kikerik, tavaszi bujtásra hagynók, úgy meg ki van tve annak, hogy holmi várodon korai hidegek azt télen át elfogyasztják. Így történt velem is, hogy Herbemont-ra nemesített tavali zöld öjtványaim őszre kelve nem érettek meg; tavaszra kelve pedig a 240 meg éretl öjtványból alig maradt egy harmad része épen és egészségesen.

Hogy e tekintetben az alany fejmnősége határozott befolyással bír, az tagathatlan. A tapasztalat vezetett reá, hogy a Ripariak s nevezetesen a Gloire de Montpeller pedig a Perrie és Paillers feleségének az öjtvány vessző hamarabb érke be; csakhogy ezek, meg a talaj mész tartalma iránt érzékeny lévén, mindent nem használhatók. E tekintetben még legtöbb panaszt hallottunk a „Rupesztis”-ekre s nevezetesen a „Montikolár”-ra, melynek éppen egyik kidomboruló hátránya az legyen, hogy úgy saját vesszőt valamint a zöldajtás hajtását csak nagy későn és nehézkösen érleli meg.

Ha nem is válik valami kiesőségünkre, de az igazság kedvéért be kell valfainunk, hogy a vesszők leérelésénél jó magunk is egy scharvas hibát szoktunk elkövetni. Nem is okoljuk a szándékot, mint inkább az ismeret hiányosságát s ezért nem is hagyhatjuk azt szó nélkül.

Nevezetesen ha a zöldajtás a megérett jelei mutatkoznak, úgy nemcsak az alanyon, hanem a nemes hajtás honaljaiból is hajtások fakadnak. Ezen honaljhajtások különösen az alanyal szoktak élénken és erőteljesen mutatkozni. A legtöbb szőlősgazda ilyenkor egyszerűen neki megy s ezen honaljhajtásokat alaposan kitordeleli. Pedig hát ezt tenni nem szabadna!

Mert azért, hogy az ily honaljhajtások töből kitordelek a nedváramlás s mellette lévő szemrügyeket annyira felhizsálja, hogy ezek újabb erőteljes fakadásra indulnak anélkül, hogy ezáltal maga a főhajtás legkevésbé is gyarapodnék. Így azaz növeljük a haszontalan mellékajtást, míg a főhajtás legkevésbé sem izmosodik s gy beeredése is határozott késedelmet szenved.

Egészen másképp alakulnak a viszonyok, ha ezen honaljhajtások nem töből törnek ki, hanem csupán egy két levélre csipetnek vissza. Ilyenkor az odátűzőlő nedv a meghagyott levél vagy levelek szivén a levegővel érintkezésbe jutva, világosság és meleg behatása alatt képző nedvvé válván, visszavonulás közben újabb sejtek által magát a főhajtást izmosítja, fejlődését is vele együtt beeredését mozdítja elő.

Hangsúlyozni kívánom tehát újból, hogy a zöld öjtásnál a honaljhajtásokat nem töből kitordelelni, hanem egy két levélre kell vissza csipni.

Van azonban a kitordelésnek még egy rossz oldala, a mit záradékol még megemlíteni kívánok.

Minté tökkéltetesebben fejlődik a főhajtás és minél jobban érthetik be, annál nagyobb hajlandóságot mutat a meggyökeresedésre is. Mivel pedig egy tövön 4—5 sőt több vesszőt is be lehet zölden ojtani a melyekre mind esetleg az eldöntésnél szükségünk nincs, ezeket levágjuk s mint sima zöld ojtások jól beérve legyenek, hogy ezek kiültetése alkalmával kellően meg is gyökeresedhessenek. A sima zöld ojtás rossz megeredése rendszeren a hiányos beeredését származik. Saját gyakorlatomból mondom reá példát.

Néhány évvel ezelőtt 100 drab ily sima zöldajtást hoztattam Nagy-Marosról. Igen szép példányok voltak egyáltalán csak beeredését ellen lehetett némi aggodalmam. Saját felügyeletem alatt lett a legnagyobb gondal elültetve és beiszapolva. Mégis azt kellett tapasztalnom, hogy a

száz közül alig eredt meg 30 darab. Én ez okot határozotlan a hiányos beeredésnek tulajdonítom.

Liebané Elni.

Az elrepült és vissza tért madár.

Írta: Magyar Gyula.

Az üres fészkek.

Az alkonyat végig húzódik a láthatár felett. A mint a tele hold az aranyos szőlű felhők ködéből fölmerül, a nagy folyó partjának százados fű sötét árnyakkal borult rá a virágokkal himzett zöld bársony pázsitra egy-egy fehér tolu hojsza repül át a fényes vízek csillogó habjain, ezinczerek zizegnek, tücskök csiripelnek altató szép nóát a nagy mindenségnek, s míg végre kigyullad a pázsit világa, virágbokorajban a mező mécsese: a Szentjános-bogár. Azután nagy esend lesz nem-hallatszik egyéb, csak messze távolból a nádi farkaskölyök éles visítása.

A sűrű homályból előtér egy lovas. Lomha szárnyaspárral felrebben a madár; valami vén bagoly. Tomcsányi Balázs nemes paripája felhorkan a neszre, kiugrik az utból, alig tudja féken tartani gazdáját.

— Édes lovam, Villám!

Nagyot fut az ismert szóra a szép állat, de aztán szót fogad. Lassu gyöngylépésben szedi a bokáit mílha csak tánczolja. A fölzávart erdő homályos mélyéből titokzatos hangok keveréke hangzik. Brucka a gúlcze, a vérese felsivít, denevérek járnak a körben-karikában, sziszegő röp-tükkel hasítva a léget. S egy nehéz sóhajlat szakad ki Balázsnak háborgó lelkéből:

— Ne siess hát, Villám! Későn sietünk már. Ki tudja várna-e? Meleg-e a fészkek? Szépséges jó asszony vár-e az úrra? Otthagytam, elhagytam feléje sem néztem, léha, ezimboráknak gunyoló szaváért.

S levette kalapját, hogy éjnek, erdőnek szellege hűsítve vizióktól lázas égő, agyvelejét.

Mint magányos templom, a puszták ölből emelkedik távol szőlőkakasos kastély fényes kupolája. Balázs összerenzen. Révedező szeme fényt, világot keres ablakában. Nem talál világot, mire egy gondolat cikázkázik agyába, s a nagy ember liheg a felindulástól.

— Hátha beteg a Mari? Hátha meg is halt már? Vagy, hogy akadt volna vigasztalója... s valami nyomorult...

Gyöngyöző veríték ütődik homlokán, sarkantyujával a ló oldalába vág; megnyi-hog az állat s azután úgy repül, mint a messék lova.

— Hollá, repülj Villám!

S alig mult félóra, a ló már ott tánczolt a vaskapu előtt. Nem kellett kitérni előtte, egy szilaj szökéssel repült rajt keresztül, mint a Szt. György lova a tüzes felhőkön.

A nagy hajzihőre csak az öreg András jött elő; a gazda kezéből kivette a kantárt, s a duzzadó ereit lágyan simogatta a reszkető lónak. Tomcsányi Balázs leszállt a nyeregéből, s ringó lépésekkel haladt föl a márvány lépcsőkön. Reszketett a lelke, hogyan lép elébe megcsalt feleségnek, de azért kereste. Egyik ajtó tárult, a másik bezárult. Erős léptől dübörgött a padló, visszahangzottak a boltíves nagytermek. Hűsleges eselédje motyogva követte:

— Keresd csak, keresd csak!

Kereste, kereste, azután kifáradt. Bele akarta kiáltani az ősi, nagy termek öblös üregébe:

— Mari édes, hol vagy? De egy hang sem jött ki elszorult, torkából, csak kőrő szemével nézett vén Andrásra. Az elmondott mindent.

— Várt uram, sokáig. Sokat sirt,

zokogott nappal s éjszakákon az áldott jó lélek. Allat is megszónta volna nem csak ember. Őszt megtudott mindent. Beszélhetek neki vig muzsiká szóról, szabadkai szép lány hamis mosolyáról. Őszt egyszer csak elment. Egy sötét éjszakán elment a világba örökre... örökre... fuldokolta.

Balázs s a nagy asztal szélén két könyökére hajtotta le fejét.

Az öreg, hű eseléd nagyon megsajnálta, odahajolt hozzá, a fülehez közel.

— De itt a Klári a bogárszemével, az majd megvigasztal.

Dacoz fogj fölment Balázs s az a pokoli lény megvillant szemében. Ha elment, hát jól van; lesz helyett asszony. Jöjjön hát a Klári az égőszemével; jó ezimbor, ezimbor s szőjonaz a régi, vidám legény nótá.

A fészület.

Száz éves pergamen megsárgult betűi a hogy elbeszélnek jó Tomcsányi Balázs szivbeli bajáról — megcsik a lelkem.

Nagy pecsétes levél érkezett hozzája... Püspök stafétája hozta messze földről. A hogy elolvasta a szép latin írást, megszedült az agya s a hatalmas teste neki dőlt a faluak, életpiros arca holtalványra váltott. Vad kacaj körgött ki ziháló melléből s olyat ütött ökle a vendégasztalra, hogy az fel is fordult. Vad ijedzéssel szöktek portájáról mulatózó fiuk, lányok és ezigányok, susogva egymásnak:

— Most már megbolondult!

Harmadnapra ott volt az érsek-városban. Hatalmas morajjal zugtak a harangok, más embernek áldást, neki sötét átkot. Minden harangongás azt beszélte neki:

„Annyira gyűlöl már, hogy elvállik tőled.

Bim, bam... válik tőled.”

Az öreg templomnak ajtajában állt meg, nem volt hozzá lelke, hogy belpjen. Egy vénséges koldus imádkozott éppen a templom falánál, lehetett száz éves. Segítségért esedett, sovány csontos kezét előre kinyújtva. Balázsnak valami gondolat esett az agyába. Majd megborzadt tőle, de végrehajotta.

— Öregolvasódat, hogy adod el nekem!

A száz éves ember nagyot bámult erre, minek ilyen urnak egy szegény koldus kopott olvasója, hiszen az urnának nincs, mért imádkozni. Talán tréfál vele. De Balázs nem hagyta annyiba a dolgot; övé lett a kereszt nagy olvasóval, s betette szébebe. — Aztán mint a kinek rendben van a dolga, megindul büszkén a püspöki rezidenciába. Csak az arczaán látszott, meg a két szemében, hogy beteg a lelke, hogy belső láz gyötéri. Nagy szivdobogás közt lépett be a csarnok oszlopos hátába. Színes ablakokon rágyogott be oda a napnak sugára, reávetve fényét márványból faragott szép Krisztus szobornak töviskoszorúta, bánatos arcára. Valami férközött lelkébe. Mintha a nagy, festete angyalok, megdicsőült szentek két oldalát a falról, mind ráborulnának s azután suttognák szemrehányó hangon:

— Balázs te! Balázs te!

A szomszédos dómuak magas korusáról átzugott a hangja, a nagy orgonáé. Athangzott a hívők dalos, szent imája, a hatalmas Istenről, a ki elpusztítja majdan a világot:

Napja Isten haragjának.

Véget veti ez világnak.

Egy fráter mutatta neki a nagy ajtót, szótárva előtte. Jó Balázs belépett. Hosszu, zöld asztalon égő viaszgyertyák, közöttük az Ember ébenta kereszte. Az asztalton ősz püspök, mellette löpök reá szegzett szemmel. Előttük egy széken fekete ruhában reszkető galaubtest, zokogó szép asszony, Tomcsányi Balázsnak megcsalt felesége.

— Jó Tomcsányi Balázs — szolt az öreg püspök szelid, szép szavával — ismered-e ezt a kesergő teremtest?

— Esküdt feleségem!

(Fojtott zokogása hangzott a szép asszony fájdalmas keblének.)

— Hát ez a te esküdt, hités élettársad nagy, nagy nehéz bűnökkel vádol fiam téged. Azt mondja, megtörted te azt a szent esküt, a mit az oltárnál, az Isten nevére, éleled üdvére tartani fogadtál. Hát esküszögő vagy. Alig voltál vele még félévig házas, hetekre elhagytad. Szivtelen ember vagy. Gonosz mulatás közt töltöttél éjt, napot. Gyehenna tüzére megérett leányzók bűnös csókjai közt feledtetted el az ő megadott szerelmét. Hát céda ember vagy. Nem volt bátorságod szakítani a bűnnel, kétes, rossz cimborák csábító szavával. Hát gyáva ember vagy...

Jó Tomcsányi Balázs szinte hörgött egyet. Gyöngyöző veríték borította arcát. Smig az őz egykánnyal folytatta beszédét, nagy, büszke alakja megtörve lehajlott.

— Te itt nem álltál meg. Őseidnek házárt, bachanaliknak, istentagadásnak, rút fészékévé tettél. Hites feleséged tiszta ágyasházát, míg azt sem kimélted. Ezek a nagy vadak, felelj, ha tudsz rájuk.

Egy egész világnak sürri, sötét éje nehezedett reá jó Balázs lelkére. És ebből az éjből nem hallatszott egyéb, csak a szép asszonynak fűző zokogása. A zokogás közé át-átzúgott néha a szomorú hangja bugó orgonának s mellette az ének, a hívők ajkáról:

Az írott könyv megnyitattik.

S benne mindez olvastatik.

— Felelj fiam Balázs, van e még métséged? Hijjad fel tanuul magát a nagy Istent, s ő megvilágítja agyunkat, szívünket, hogy van-e lelkedben Istenfélelemnek, hitviszeretnek egy reményt gerjesztő utolsó sugara?

És felel jó Balázs, belenyul először bekecse zsebébe, hogy kendőjével letörölje előbb kinharomat arcát. És a mint kihuzza azt a fehér kendőt, kiesik belőle az öreg olvasó, a Krisztus kereszttel. Leszik a földre, a márvány koczkára, hogy szinte megkoppan minden miatyánkja. Balázs meg lehajol térde fölé ér s úgy emeli fel azt a fészületet. Azután hogy fölkel, megcsókolja kétszer az Isten-embernek rézből való arcát.

A vén papok néznek.

— Ez hát az az ember? Az Istentagadó préda, czudar, gyáva?

Balázs felemeli jobbik kezével azt a szent-keresztet, aztán rekedt hangon, a hogy az előtör ziháló melléből mondja nagy merészen:

— E szent olvasóra, erre a keresztre, a mit szivem felett talizmánként hordok, esküszöm, hogy soha mást n nem szerettem, mint ezt az egy asszonyt, a ki itt bevadolt, hités feleségem.

— Vén papok suttoztak: „Tanut tett mellette az Isten szent fia.“ „Szive fölött őri, felel rá a másik.“ „Nem lehet gonoszág ennek az embernek igaz Istent hívő, ájtatos szívében.“

— Tomcsányi Balázs — reszketett a hangja az öreg püspöknek — tanut tett melletted maga keresztfa, megbocsájtott neked a mi Urunk Jézus, mi is megbocsájtunk. És bocsás meg neki te is édes lányom. Édes fiam Balázs, visszaadjuk neked ifju feleséged.

Balázs odafordul a halvány asszonyhoz, zokogó gerléhez:

—Bocsáss meg én nekem, én megbántott üdvöm, édes feleségem. És a szegény némbor zokogva borult rá a hitelen ember széles keblére.

A bánati részen repült a négy állat a négy fekete sárkány. Balázs vitte haza ifju feleségét. Öreg este volt, hogy a kanizsai révnél van zivatar támadt. Villámok cikáztak, s a kocsirobajba bele-bele-

dürrült a haragos égnek zengő orgonája. A reszkető asszony félve simult hozzá az erős urához:

— Haragszik az Isten, a kit megcsúfoltál.

A vakító villám, fényes gyémántfónál perczekig beszőtte csodás arabeszkok titkos betűivel a beborult menynek sötét kortináját. Iszonyu dörrejtől kongott meg az égből. A négy ló nyihogott, mikor ott futott el a szanádi révnél. Lenn a töltés alatt bizsergett, sustorgott a Tisza vad árja.

Leütött a villám, meggyújtva előttük egy sudár fenyőnek magas koronáját. Az erdő megsongott a nagy riadástól. Balázsnak négy lova meglepte a gyeplőt, azután rohant le a pokoli mélybe, bele egyenesen a habörgő habok sustorgó ölébe.

Mint a kísértek felgyújtott fáklájára meg-meglobbant néha az égő fenyőszál, s a világa ráesett a habok közt küzdő embernek arcára. Az egyik kezében az elájult asszony, a másik karja küzd a vizek árjával, s melléből felhörgő jajsza kiáltás:

— Irgalom Istene! — a többit elnyelte a vihar az orkán...

Édes, puha fészék.

A zivatar után béke jött a tájra, de-rengett a hajnal. Zöld repkényes kastély üres termeiben mélységes csend honolt, csak egy ablakából lobbant ki nagy néha a mécses világa.

Valaki megrázta szilaj, vad erővel az érczkapu zárját. Vén András felriadt a szokatlan zajra s kezében világláng sietett előre.

— Nyiss kaput jó öreg eselédem, mert megvesz benünket az isten hidegje.

Föltánt a kapu, s az öreg Andrásnak a nagy bámulattól vert gyökeret lába. Gazdája, Balázs volt. Szép magyar ruhája csatokban rajta, az egész nagy ember csupa merő egy víz, s egy isten csodája óriás olvasó akasztva nyakába még nagyobb keresztel. A karján ott fészkek az a legszebb asszony. Szép feje lehajtvá arca halálfehér, szeme lezárva, nem csilán ki abból a mosolygó élet.

Kettesben viszik fel a széles kőlépcsőkön, aztán lefektetik puha kerevetre.

Vén András oly fájón, akár egy hü kutya, kérdő szemével tekint az urára. Balázs meg is érti, s felel neki nyomban:

— Haragos Istentől, a halál torkából, onnét jövünk szolgám.

Megmozdul a hangra az az édes asszony, s valami lágy, szelid sóhaj száll ajkáról. Balázs eléje térdel, megfogja kis kezét s lesi lázas keble gyors emelkedését, melegező szive hangos dobogását.

A hajnali sugár áttör a redőnyön, fülemüle roppen egészen odáig s ott közel hozzájuk az öreg hárságán csattogja, dalolja parányi lelkének hajnali imáját.

A márványfehér asszony fölveti hágyadtan hosszú szempilláit, mélységes rejtelmi mandula szemeknek első tekintete ráesik Balázsnak könyázott arcára.

— Hol vagyunk Balázsom:

— Minálunk, életem, édes feleségem.

Ott künn madár dal szolt. Itt benn a boldogság első mosolyára veté a kelő nap aranyos sugarát. Fülemile dalolt tovább a párjával. Soha sem volt ily szép madarak nótája.

Irodalom, művészet.

A „Vasárnapi Újság“ július 17-iki száma 22 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „Kossuth Lajos arczképe Pestmegye gyűléstermében“ (képpel Roskovics Ignác festménye után). — Szász Béla költeményeiből: „A kópoporsó“; „Hajnalban“. — Regénylát: „Dáma.“ Történelmi körkép. Irta Baksay Sándor (Kimmach László rajzaival). — „Kéllábu-farkas.“ Regény. Irta Karazin Nikolajevics Nikolaj. Poroszból fordította Ambrozovics Dezső. — „Salomy Jane csókja.“ Elbeszélés.

Irta Bret Harte. Angolból fordította S. A. (képpel). — Jantjyk Mátvás és Dudits Andor pályanyertes vázlatai után.) — „A Bourgogne elsőlyedése“ (képpel). — „A nauheimi fürdő, Erzsébet királyné üdülőhelye“ (képpel). — „Bogumilok és a magyarok“ báró Malcomes Belától. — „Szász Béla“ (arczképpel). — „Képek a háborúból“ (képpel): Camara hajóhada a suezai csatornában; A cavitei csatában tönkrement spanyol hajók roncsai, stb.) — „A magyar atletikai klub viadala (képpel) Divald fényképei után). — „Kérékpér-versenyek“ (képpel) Erdélyi és Dunky fivérek fényképei után). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. A Vasárnapi Újság előfizetési ára negyedévre 2 ft, a „Politikai Újdonságok“ kal együtt 3 ft. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, legelősebb újság a magyar nép számára, egész évre csak 2 ft 40 kr., félévre 1 ft 20 kr.

A zombori vonatok érkezése és indulása

Ervényes 1898. évi majus hó 1-től.

Érkezés.	Indulás.
Szabadak felől:	Szabadkára
6 óra 45 percz reg.	4 óra 46 percz reg.
3 „ 34 „ délután	11 „ 54 „ délben
8 „ 34 „ este	8 „ 35 „ este
Gyorsvonat:	Gyorsvonat:
7 óra 35 percz este	8 óra 15 percz reg.
Gombos felől:	Gombosra:
11 „ 47 „ délben	6 óra 55 percz reg.
8 „ 25 „ este	3 „ 41 „ délután
Gyorsvonat:	Gyorsvonat:
8 óra 08 percz reg.	7 óra 41 percz este
Baja felől:	Bajára:
8 óra 23 percz d. u.	7 óra 05 percz reg.
6 „ 25 „ reg.	4 „ 05 „ délután
Ujvidék felől:	Ujvidékre:
6 óra 30 percz reg.	2 óra 55 percz reg.
11 „ 30 „ délelőt	7 „ — „ „
7 „ 17 „ este	3 „ 51 „ délután

Június 1-jétől augusztus végeig vasár- és ünnepnapokon a d. u. 1 óra 04 perczor nduló tehervonattal személyszállító kocsí meggy Ns-Militicsre.

Felélős szerkesztő: **Dr. Alföldy Árpád** ügyvéd.

Kadó-laptalajdonos: **Oblát Károly.**

Árlejtési hirdetmény.

Ó-Sztapár gör. kel. szerb hitközségi választmány ezennel közhírré teszi, hogy f. évi július hó 26-án u. n. sz. délelőtt nyilvános árlejtés utján templom-javitású kiadja, mely kőműves, asztalos, mázó, festészet és aranyozási munkából áll, és költségvetés szerint 2600 ft kikiáltási ár mellett.

Minden árlejtőz tartozik 260 ft bánatpénzt az árverés előtt az elnök kezéhez letenni.

A tervek és a költségvetés az árverés napjára a hitközség iradjában megtekinthetők.

Megjegyeztekik azonban, hogy a hitközségi választmány fentartja magának a munka megbízhatási jogát.

Ó-Sztapár, 1898. évi július hó 16-án.

PLUZSÁRÓV MILÁN,

elnök.

ZOMBOR és VIDEKE.

A ZOMBOR és VIDEKE az egyetlen ellenzéki megyei lap. Tizenhat éves múltjához nem lesz hűtelen soha.

A ZOMBOR és VIDEKE becsületes, komoly munkával, jól értesült, irodalmi színvonalon álló lappal hálálja meg azt a meleg érdeklődést, amely minden lépését kíséri.

A ZOMBOR és VIDEKÉNEK a cikk, írói erős, de nem durva hangon, bátran, de nem személyeskedő kritikával, tiszteességgel szolgálják azokat az elveket, melyek Apponyi Albert zászlaján ragyognak.

A ZOMBOR és VIDEKE előfizetési ára: egy évre 6 forint, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Korona bazár.

14 fillértől 1 koronáig.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy **Zomborban, a Kossuth Lajos-utczában a Falcone-féle házban** egy a mai igényeknek megfelelő

állandó bazár üzletet nyitottunk, ahol 14 fillértől egy koronáig változó árakban sok szép és hasznos tárgyat kaphatók.

Szolid és pontos szolgálataink felajánlása mellett, a n. é. közönség szives látogatását kérve, maradtunk

kiváló tisztelettel

Pentz Testvérek

első zombori korona bazárosok.

Korona bazár.

14 fillértől 1 koronáig.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az ideai temesvári Szt.-Jakab

országos vásár

1. évi augusztus hó 11-étől bezárólag augusztus 15-éig fog megtartani. Ezen vásárral a délmagyarországi (azelőtt bánáti) lóvásár van egybekötve. Temesvárott, 1898. évi július hó 12-én.

A városi főknapsúnyáságtól.

Bandl Rezső,
főkaptány.

A legközelebbi országos vásár 1898. szeptember hó 29-től október hó 3-ig fog megtartani.

Családi képeket

birni, azok magas árai miatt, csak jobb módú családoknak volt lehetséges.

Hála az új találmánynak a világhírű

„KOSMOS“-arczkép-műintézetnek

Wien VI. Mariahilferstrasse 116,

csakis kifogástalan jó, sikerült arczképek, művészies kivitelben, a bámulatos olcsó árért

csak 7 frt 50 krért

életnagyságu arckép

(mellkép)

elegáns barockrámaival együtt, melynek tulajdonképeni értéke 30 frt, szállít.

Aki tehát saját, vagy neje, gyermekei, szülői, testvérei vagy más még elhalálozott személyek arczképét is rendelni óhajtja, csakis az arczképet, akármily állásban küldjön be.

A csomagolási láda beszerzési árban számítatik. Megrendelések a fénykép hozzáfutásával postai előleg (utánvét) vagy az összeg előleges beküldése mellett elfogadtatnak.

Kitűnő művészies kivitelért és élethű hasonlatosságért kezeskedtetik.

Száz meg száz elismerő-lévlél kívánatra rendelkezésre állanak és portomonesen be is küldetnek.

Kunst-Porträt-Anstalt

Kosmos

Wien, VI. Mariahilferstrasse 116.

Üzlet-átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy az eddig **Schlesinger Simon** czég alatt a nagy szerb templom ateliénében fenállott

liszt- és termény- kereskedést

átvettem és azt saját

Csicsovacszy Lázár

czégem alatt, a Lázár-hoz címezve tovább vezetem.

Amidőn a n. é. közönségnek becses támogatását kérem, biztosítom a legjobb kiszolgálás és legolcsóbb árakról, és maradtam teljes tisztelettel

Csicsovacszy Lázár.

